

Sør-Varanger Kommune

Samarbeidsavtale Sør-Varanger Kommune og Sametinget

Kommunestyret
31.05.2023

Innhold

1. Parter.....	2
2. Bakgrunn	2
3. Formål.....	2
4. Samarbeidets karakter	2
5. Planarbeid og virkemiddelapparat	2
6. Organisering av samarbeidet	2
7. Språk.....	2
8. Barnehage.....	3
9. Skole	3
10. Videregående skole og høyere utdanning.....	3
11. Kunst og kultur	3
12. Næringer.....	4
13. Helse og omsorg.....	4
14. Informasjon og synliggjøring	4
15. Rekrutteringsstrategier	4
16. Gyldighet og evalueringer	5

1. Parter

Sametinget og Sør-Varanger kommune er parter i avtalen og vil med dette inngå et forpliktende samarbeid i saker som berører samiske forhold.

2. Bakgrunn

Sør-Varanger kommune er en del av det tradisjonelle samiske området, men er ikke en del av samiske forvaltningsområdet. Både samisk språk, kultur, tradisjonelle samiske næringer og samiske kulturminner finnes i kommunen. Sør-Varanger kommune har tilbud med samisk innhold i barnehager og skoler. Sør-Varanger er i en unik situasjon i nasjonal sammenheng, i og med at det i Sør-Varanger er tradisjonelle bosettingsområder til to samiske språkgrupper – nordsamene og skoltesamene. Sør-Varanger har en flerkulturell samisk historie både språkmessig og i samisk næringsutøvelse.

3. Formål

Avtalens formål er å legge forholdene til rette for et forpliktende samarbeid for å kunne bevare og utvikle nordsamisk og skoltesamisk språk og kultur i Sør-Varanger kommune (herunder både nordsamisk og skoltesamisk språk og kultur). Den samiske kulturen og dens tilstedeværelse skal styrkes gjennom dette samarbeidet.

Samiske næringer er viktige for Sør-Varanger kommune, og partene skal samarbeide om å løfte frem samiske kultur-, primær- og andre næringer.

4. Samarbeidets karakter

Samarbeidet gjennom denne avtalen skjer på frivillig basis mellom to likeverdige parter. Denne avtalen er ikke til hinder for samarbeid som ikke er nevnt i avtalen.

5. Planarbeid og virkemiddelapparat

Partene anerkjenner at samene i Sør-Varanger, samiske språk, samiske kulturer og næringer er ressurser for kommunen. Det skal gjenspeiles i kommunens overordnede planer at samiske interesser og behov skal ivaretas og integreres gjennom bestemmelsene i Sameloven. Samisk råd er et organ for å sikre at Sør-Varanger kommune oppfyller dette.

6. Organisering av samarbeidet

Uavhengig av budsjettvedtak foreslås det å avtale ett politisk og ett administrativt samarbeidsmøte pr. år.

7. Språk

Partene skal lage en felles strategi for å realisere språksenter for skoltesamisk og nordsamisk språk.

Partene skal arbeide for at også den voksne del av befolkningen i Sør-Varanger gis stedlig mulighet til språkopplæring, kurs for både begynnere og viderekomne. Partene skal arbeide for å få til språkarena/samlingssted i Sør-Varanger der samisk språk kan praktiseres.

8. Barnehage

Samiskspråklig barnehagetilbud er viktig for å sikre flere samiske språkbrukere. Sør-Varanger kommune tilbyr et samiskspråklig barnehagetilbud til alle samiske barn der foreldrene ønsker det. Et samiskspråklig barnehagetilbud består av samiskspråklige barnehager eller samiske avdelinger i norske barnehager.

Partene vil samarbeide om å videreutvikle et godt tilrettelagt samisk barnehagetilbud til alle samiske barn jfr. NOU 2016:18 «Hjertespråket». Det samiske barnehagetilbudet må organiseres som sterke språkmodeller, med samiskspråklig personell. Partene vil arbeide for å tilby opplæringstilbud på samisk.

Sametinget skal støtte opp om å få realisert et samisk barnehagetilbud.

Sametinget tildeler tilskudd til barnehager som gir samisk barnehagetilbud i Sør-Varanger kommune.

9. Skole

Sør-Varanger kommune tilbyr i 2021 samisk språkopplæring i grunnskolen til samiske elever etter gjeldende lovverk. Partene erkjenner at samiske elever skal få et likeverdig opplæringstilbud, og at samisk språkundervisning er likestilt annen opplæring i grunnskolen.

Det er en målsetting å øke andelen av elever med samisk språkopplæring. En sterk språkmodell er viktige for at elevene skal bli tospråklige. Partene vil arbeide for å tilby opplæringstilbud på samisk.

Det skal også være særlig fokus på økning av andel elever på ungdomsskolenivå som tar samisk som 1. eller 2.språk. Dersom det ikke er mulig å skaffe lærer ved skolen, skal Sør-Varanger kommune legge til rette for fjernundervisning i tråd med en sterk opplæringsmodell.

10. Videregående skole og høyere utdanning

Partene skal arbeide for å motivere og tilrettelegge for at samiske ungdommer skal velge å fortsette med opplæring i og på samisk i det videre utdanningsløpet. Partene har et mål om at det også gis opplæring på samisk i hele utdanningsløpet.

Partene skal ha som målsetting å samarbeide med Samisk Høgskole og universiteter for å kunne tilby hoved-/videreutdanning.

11. Kunst og kultur

Den samiske festivalen og Samenes nasjonaldag er viktige markeringer av samisk kunst og kultur. Partene skal samarbeide om å videreutvikle festivalen GiisáKei'ss.

Partene skal bidra til at Saviomusea får egne, egnede lokaler. Museene er en viktig aktør for å gi samiske kunst- og kulturfaglige tilbud til skoler og andre samfunnsinstitusjoner. Videre skal partene arbeide for et felles samisk kultursenter.

Samiske kulturminner må synliggjøres i arbeid med kulturminneplaner. Partene skal bidra til at eierforhold og vedlikehold av samiske minnesmerker avklares.

12. Næringer

Partene skal samarbeide om ulike satsninger og tilbud innenfor samisk turisme og andre næringer som ivaretar samisk kultur, som reindrift, jordbruk, fiske og samiske kulturnæringer.

Partene skal bidra til samisk duodji og reiseliv kan utvikles som næringer. Satsing på samiske næringer skal gjenspeiles i kommunens tilskuddsordninger. Partene skal arbeide for å beholde og rekruttere næringsutøvere til samiske næringer.

13. Helse og omsorg

Partene skal samarbeide om økt andel av helsepersonell med språk og kulturkompetanse innen helse- og omsorgstjeneste, slik at brukerne kan bruke samisk i møte med helse- og omsorgssektoren.

Partene skal se på tiltak for å møte det økende behovet for flere samiskspråklige helsefagarbeidere med kulturforståelse. Partene skal benytte forskningsbasert kunnskap for å legge til rette for tiltak. Leve hele livet-prosjektet må tas med og gis et samisk innhold.

Partene ser behovet for at «den kulturelle spaserstokken» også gir tilbud med samisk innhold, til eldre i kommunen.

14. Informasjon og synliggjøring

Informasjon og synliggjøring er viktige virkemidler, der partene vil bidra aktivt for å spre kunnskap om samisk språk, kultur og samfunnsliv. Tiltak i tilknytning til «Samisk språkuke» vil være et aktuelt tiltak.

Partene skal bidra til holdningskampanje som særlig retter seg mot skolene.

Partene vil arbeide med å informere om tilbud knyttet til den samiske befolkningen også på samisk via nettsider. Kommunen informerer og synliggjør samisk språk på både nordsamisk og skoltesamisk der det er mulig.

Bruk av samisk på skilt tas i bruk på nye kommunale bygg.

15. Rekrutteringsstrategier

Sør-Varanger kommune gir aktuelle ansatte mulighet til å delta på Sametingets kompetansehevingstilbud, slik som seminarer og konferanser. Sør-Varanger kommune har som målsetning å ha en helhetlig og langsiktig rekrutterings- og karriereplan slik at det samiske tilbudet i Sandnes Barnehage styrkes.

Lønn som virkemiddel for rekruttering av samiskspråklige ansatte skal vurderes i alle stillinger.

Partene skal sikre at det etableres samarbeide om å rekruttere med andre kommuner/regionråd.

Sør-Varanger kommune har en målsetting om økt rekruttering av samiske lærere, pedagoger og helsefagarbeidere. Sør-Varanger kommune kan tilby etterutdanning til lærere i kommunen innen samisk språk og kulturkompetanse. Partene ser behovet for at kulturskolen og Den kulturelle skolesekken i kommunen også gir tilbud med samisk innhold.

16. Gyldighet og evalueringer

Endring av avtalen kan kun foretas av partene i fellesskap. Hver av partene kan si opp avtalen med 6 mnd. varsel. Første evaluering av avtalen skal gjennomføres innen juni 2024.

Silje K. Muelen

Lena N. Bergeng